

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 1337/2022
21.09.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Бранке Дражић и Радославе Мађаров, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Зоран Раденковић адвокат из ..., против туженог „Ниш експрес“ д.о.о, чији је пуномоћник Весна Лојпур Стојименовић адвокат из ..., ради поништаја уговора о раду, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 3120/2021 од 04.11.2021. године, у седници већа одржаној дана 21.09.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужене изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 3120/2021 од 04.11.2021. године – става првог изреке.

Образложење

Пресудом Основног суда у Нишу П1 2992/2018 од 28.01.2021. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев и поништено као незаконито решење туженог број ... од ...2018. године, којим је тужилци престао радни однос, а тужени обавезан да тужилци призна сва права на раду и по основу рада почев од 13.09.2018. године као дана престанка радног односа па до правноснажности пресуде, у року од 8 дана. Ставом другим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев па је обавезан тужени да тужилци, уместо враћања на рад, исплати накнаду штете у висини од 10 месечних зарада тужилце која зарада износи 75.552,00 динара, што укупно износи 755.520,00 динара са законском затезном каматом почев од 28.01.2021. године као дана пресуђења па до коначне исплате у року од 8 дана, док је тужбени захтев за исплату законске затезне камате од 31.01.2018. године као дана подношења тужбе до 28.01.2021. године као дана пресуђења одбијен као неоснован. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужилци накнади трошкове парничног поступка у износу од 207.750,00 динара, са законском затезном каматом од дана извршности па до коначне исплате, у року од 8 дана од дана пријема преписа пресуде под претњом принудног извршења.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж1 3120/2021 од 04.11.2021. године, ставом првим изреке, потврђена је пресуда Основног суда у Нишу П1 2992/2018 од 28.01.2021. године у ставу првом изреке, усвајућем делу става другог изреке којим је тужени обавезан да тужилци, уместо враћања на рад, исплати накнаду штете у висини

од 8 месечних зарада тужиље, која зарада износи 75.552,00 динара, што укупно износи 604.416,00 динара са законском затезном каматом од 28.01.2021. године као дана пресуђења па до коначне исплате, као и одлука о трошковима поступка садржана у ставу трећем изреке и у том делу жалба туженог одбијена као неоснована. Ставом другим изреке, преиначена је иста пресуда усвајајућем делу става другог изреке, тако што је одбијен тужбени захтев тужиље за исплату накнаде штете уместо враћања на рад у висини од још две месечне зараде тужиље, што укупно износи 151.104,00 динара са законском затезном каматом од 28.01.2021. године као дана пресуђења, као неоснован.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужена је благовремено изјавила ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду у смислу одредбе члана 408. ЗПП, Врховни суд је нашао да ревизија туженог није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП не представља разлог за изјављивање ревизије, у смислу одредбе члана 407. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиља је била у радном односу код туженог на основу више закључених уговора о раду, почев од ...2001. године. У време када јој је понуђен анекс уговора о раду обављала је послове ..., на основу уговора о раду број ... од ...2017. године, као лице са завршеним правним факултетом и положеним правосудним испитом. Тужиљи је понуђена измена уговорених услова рада број ... од ...2018. године, због потребе процеса и организације рада, увођења нове организације рада у циљу бољег коришћења радних капацитета и радних способности запосленог, премештањем на други посао- посао радника АС Ниш, ... и ... Тужиља је примила понуду 03.09.2018. године. У понуди је наведен рок од 8 радних дана од пријема у коме треба да се изјасни о понуди и последице које могу да настану за запосленог у случају одбијања закључења анекса (да ће послодавац сматрати да запослени не жели да настави са радом), због чега може запосленом да престане радни однос. Тужиља је дана 13.09.2021. године у просторијама послодавца одбила да прими анекс број 1 уговора о раду, о чему је сачињена службена белешка. На анексу уговора тужиља је руком исписала „да због незаконитости понуде и анекса одбија да прими у целости“. Решењем туженог број ... од ...2018. године тужиљи је отказан уговор о раду од ...2017. године јер је одбила закључење понуђеног анекса 1 уговора о раду од ...2018. године за премештај на друге одговарајући посао под шифром ..., ... радник АС Ниш, ... и ... Претходно је тужени донео Одлуку о измени и допуни Правилника о организацији и систематизацији радних места од 22.09.2017. године, којом је систематизовано радно место ... радник АС Ниш, ... и ... под шифром ..., без потребног радног искуства и са висином зараде од 36.000,00 динара. Одлуком о измени и допуни истог правилника од 18.12.2017. године на истом радном месту промењена је потребна стручна спрема од средње или више, на вишу или високу стручну спрему. Измене су ступиле на снагу

27.12.2017. године. За август 2018. године зарада тужиље износила је 75.552,00 динара.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања правилно су нижестепени судови закључили да је тужиљи радни однос код туженог престао незаконитом одлуком, па су усвојили тужбени захтев и поништили као незаконито решење туженог којим је тужиљи престао радни однос, обавезали туженог да тужиљи призна сва права по основу рада почев од 13.09.2018. године па до правноснажности пресуде. Тужбени захтев за накнаду у висини изгубљене зараде првостепени суд је усвојио у износу који одговара висини 10 месечних зарада тужиље, а другостепени суд је у том делу преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев у висини две месечне зараде тужиље, односно у износу од 151.104,00 динара.

Одредбом члана 171. став 1. тачка 1, 2. и 5. Закона о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05... 75/2014) прописано је да послодавац може запосленом да понуди измену уговорених услова рада - анекс уговора ради премештаја на други одговарајући посао због потреба процеса и организације рада, ради премештаја у друго место рада код истог послодавца, у складу са чланом 173. овог закона. У ставу 2. истог члана прописано је да се одговарајућим послом сматра се посао за чије се обављање захтева иста врста и степен стручне спреме који су утврђени уговором о раду.

На основу одредбе члана 172. став 1. Закона о раду уз понуду за закључење анекса уговора о раду послодавац је дужан да запосленом достави писмено обавештење које садржи: разлоге за понуђени анекс уговора, понуду, рок у коме запослени треба да се изјасни који не може бити краћи од осам радних дана и правне последице које могу да настану непотписивањем анекса уговора.

Члан 191. став 1. Закона о раду прописује правне последице незаконитог престанка радног односа, тако да ако суд у току поступка утврди да је запосленом престао радни однос без правног основа, на захтев запосленог, одлучиће да се запослени врати на рад, да му се исплати накнада штете и уплате припадајући доприноси за обавезно социјално осигурање за период у коме запослени није радио.

У конкретном случају, понуда за измену одговарајућих услова рада закључењем анекса уговора о раду коју је тужени доставио тужиљи дана 03.09.2018. године не садржи конкретизоване и јасно изложене разлоге који су условили премештај тужиље на друго радно место. Ти разлози морају бити конкретизовани навођењем чињеница из којих произилази потреба процеса и организације рада, при чему је нужно навести конкретне чињенице које оправдавају премештање. Понуда за закључење анекса уговора о раду ради премештаја на друго радно место „због потребе процеса и организације рада, увођења нове организације рада у циљу бољег коришћења радних капацитета и радних способности запосленог“, представља уопштenu формулацију, пошто не садржи образложење разлога који су у конкретном случају условили понуду туженог за распоређивање тужиље на друго радно место. Изостанак конкретизације разлога за премештај тужиље на други посао због потребе процеса и организације рада чини оспорено решење незаконитим.

Неосновани су наводи ревизије туженог да је он у спорној ситуацији поступио у свему сагласно Закону о раду, јер се одбијањем тужиље да закључи анекс уговора о раду стекао законски основ за отказ уговора о раду из члана 179. став 5. тачка 2. Закона о раду. Супротно наводима ревизије, у конкретном случају нису испуњени услови за отказ уговора о раду јер је тужени, као послодавац, био дужан да тужиљи образложи које су то промене у процесу организације рада довеле до тога да јој понуди премештај на друго радно место, а није тако поступио. Потпуна обавештеност запосленог о свим чињеницама које се тичу његових права и обавеза у радном односу код послодавца, неопходна је као услов да запослени има могућност да прилагоди своје понашање како би избегао наступање штете. Ревидент у ревизији указује да је тужиљи понуђен премештај на друге одговарајуће послове из разлога што је код послодавца уведена нова организација рада због потребе процеса и организације рада, па је у складу са спорним анексом тужиља распоређена на друго одговарајуће место. То међутим не доводи у сумњу правилност побијане одлуке, јер је тужени био дужан да у понуди тужиљи за измену уговорених услова рада закључењем анекса уговора о раду, наведе конкретне и образложене разлоге за њен премештај на друго радно место, навођењем чињеница из којих произилази потреба процеса и организације рада, што овде није случај, због чега је побијано решење о уговору незаконито. Последица незаконитог престанка радног односа тужиљи је обавеза туженог да јој исплати накнаду штете у висини изгубљене зараде на основу члана 191. став 5. Закона о раду и то у висини од 8 зарада имајући у виду да је тужиља била мајка једног малолетног детета, да је од 2001. године била у радном односу код туженог, те да је рођена 1974. године, због чега јој припада накнада штете због незаконитог престанка радног односа.

Из изнетих разлога, сагласно одредби члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Бранислав Босиљковић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић